

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Berényi Sándor*
Cím: *A főváros száz háza életveszélyesen rozzant*
Forrás: *Új Nemzedék*

Osztályozás

Tárgy

72

Hely

Idő

" 1923

Személy

A főváros több száz háza életveszélyesen rozzant

**Késik az építkezés törvényes szabályozása
– Rendezetlen területek vannak a főváros környékén**

– Az Új Nemzedék tudósítójától –

A közmunkai tanácsa a múlt esztendő decemberében hivatalos jelentést adott ki működéséről. A jelentést *Legeza Pál* miniszteri tanácsos állította össze. Ebben az esztendőben nem készített jelentést a tanács, pedig – tekintettel a helyettesítésére alkotott városrendészeti hivatalra – sorsa és tevékenysége most még fokozottabban érdekli a közvéleményt. Az új hivatal eddig nem adott életjelet magáról.

Az elmúlt évben – mint beavatótt forrásból értesülünk – tovább folyt, de nem fejeződött be

a Szent Margit-sziget száz holdról százhatvanöt holdra való feltöltése.

ami eddig negyven milliójába került az államnak.

Az ősz folyamán a Pénzügyi Központnak eladott országház-téri telekért nyolcszáz millió koronát kapott a közmunkatanács. A vételárát a Pénzügyi Központ nem fizette ki, hanem elismerte vele a közmunkatanács számláját és kötelezte magát, hogy minimálisan évi huszonöt százalék kamatozásra felteti be.

A tanács ajánlatot tett a pénzügyi kormánynak az előfelvétel rendezésére. Ezen egy régebbi, körülbelül hét millió koronás állami előleg és

a sziget negyven milliója szerepelt. *Kállay* az előleg felajánlott visszafizetését visszautasította.

Fontos intézkedés történt

az építési anarchia leküzdésére.

Több esetben megtörtént, hogy háttósi engedély nélkül végeztek emeletráépítést. A pincéket antiszociális módon elvonták a lakók elől és úgy rendezték be szuterén vagy földszinti helyiségeket, hogy az biztonsági és tűzrendészeti szempontból komoly kifogás alá esik. Gyakran az utcát, tehát a közterületet foglalják el illetéktelen módon. Az előjáróságok a legtöbb esetben összetett kézzel nézték a rendellenességeket. Most végre szigorú rendelettel utasította a kormány a hatóságokat, hogy – ha kell, rendőri karhatalommal is – mielőtt tudomásukra jut, azonnal vessenek véget engedély nélküli, szabálytalan építkezéseknek.

Kirívó példája az ilyen kihágásoknak egy Hunyadi János-uti építkezés, ahol az épület teteje vagy két méterrel meghaladta a várbástya magasságát, már pedig kardinális szabály, hogy a Vár lejtős területén épülő házaknak két méterrel alacsonyabbnak kell lenniük a bástya szintjénél. A tanács igazolására szólította fel az építetőt, majd elrendelte a többlet lebontását.

1923. 12. 28.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (C

A rendesinálás munkájával függ össze ama intézkedés is, hogy

bizottság száll ki a pincékben lévő kabarak felelővizsgálására.

A legtöbb pince-mulatóban igen gyatrák a tűzbiztonsági viszonyok és a bizottság *Joanovich Pál* dr. tanácsstag vezetésével mindent szigorúan felül fog bírálni.

Megszigorította a tanács a

lebontási engedélyek kiadását.

Az erre vonatkozó kormányintézkedés és közmunkatanácsi szabályrendelet a gyakorlatban felette fonák helyzetet teremtett. Ezek szerint csak javításra alkalmatlan, rozzant épületet szabad lebontani, vagy pedig kétszerannyi lakás termelése ellenében adhat engedélyt a hatóság a lebontásra. Az életben ez úgy alakul, hogy először elvi döntést kell kérnie a folyamodónak. Erre kiszáll egy bizottság a helyszíre és megvizsgálja a házat. Ha a kérvényező fél új lakások építését igéri, az előrelátható építési költség husz százalékát le kell tennie a tanács pénztárába. A biztosítékot csak az új ház tétő alá jutása után adják vissza. A lebontást azonban minden esetben csak úgy engedélyezheti a közmunkatanács, hogy a lakókat előbb másutt elhelyezik. Mivel pedig a Lakáshivatal a tanács minden ilyen átiratára azt a stereotíp választ adja, hogy lakás nincs, a házat nem bonthatják le. Ennek következtében ma Budapesten

több száz ház életveszélyesen rozzant állapotban van,

sok épület az idő folyamán annyira megrongálódott, hogy csak a esodálatos véletlen akadályozza meg bármikor való összeomlásukat. A közmunkatanács tud az életve-

szélyesen rozoga épületekről, pontos nyilvántartása van róluk, de hiába fordul a lakáshivatalhoz, vagy akár a népjóléti miniszterhez. – nem tud férőhelyről gondoskodni a lakók számára, akik így állandó életveszedelemben élnek. Amikor mégis sikerül a lakók elhelyezéséről gondoskodni, a tulajdonos mégsem tesz semmit a házával. A hatóság végül is kénytelen volt úgy rendelkezni, hogy ha ilyen esetben a tulajdonos elmulasztja az épület tatarozását, vagy pedig lebontását, a közmunkatanács a munkát a fél terhére hajtja végre. Ha az illető háztulajdonos nem fizeti meg a költségeket, a tanács ezeket közadók módjára hajtja be, tehát akár el is érvezheti az ingatlant.

Az egyéb építésügyi kihágásokra kiróható bírságok értékhatárát is felemelték. A legmagasabb bírság 1.200.000 korona, a legalacsonyabb 3000 korona.

Az építkezés megindulásával igen jelentős feladata a tanácsnak

a vidék szabályozási tervének revíziója.

A régebben kidolgozott szabályozási tervek ugyanis ma már teljesen kivihetetlenek, az akkori viszonyok közt aránylag könnyen végrehajtható kisajátítás ma tulságosan sokba kerülne. Viszont már soká nem halogathatják a kérdés rendezését, hiszen a főváros és környéke több pontján a forgalom elemi feltételei hiányoznak. De nem tűr halasztást

a mai napig szabályozatlan területek rendezése.

sem, hiszen például a harmadik kerületben a *Testvérhegy* vidékére

vonatkozóan eddig még a terveket sem készítették el, mert nem láthaták előre a jövőbeli fejlődés körvonalait. Most azonban egymásután érkeznek parcellázási és építkezési kérések a tanácshoz a Testvérhegy környékén fekvő telkek tulajdonosaitól, akik a szabályozási terv hiánya miatt nem tudnak építkezni.

Az idő bebizonyította, hogy

a közmunkatanács építésügyi szabályzata elavult.

Tíz évvel ezelőtt, 1914 március elején lépett életbe az 548 szakaszból álló szabályzat, amely országos tekintélyre tett szert. Valóban bevált rendelkezéseket tartalmaz ez a szabályzat, csak hogy a csonka ország leromlott gazdasági életében ma már, sajnos, luxus számba megy számos olyan intézkedése, amely a higiéniét, az esztétikai szempontokat, az építési stílust, az övezetek harmónikus beosztását hangsúlyozza. Elmaradhatatlan ezeknek a módosítása, de a kérdés szoros összefüggésben van

az építési szabályoknak egész országra kiterjedő törvényhozási rendezésével.

Lehetetlen állapot az, hogy amikor az ország minden egyes épülete fokozott értékű és jelentőségű lett, az építkezést minden kisebb-nagyobb közület a saját tetszése szerint szabályozza, vagy ne szabályozza. A vidéken sok helyütt nem tartják be azokat a rendelkezéseket, amelyek az építkezés szoliditását s az épület tartósságát biztosítják. A közmunkatanács feladata lenne az egész országra kiterjedő építési törvény kidolgozása, ez azonban mindeddig meg sem kezdődött, mert a kormány nem adott ki utasítást.

A főváros fejlődése során mind fontosabbá vált a guarak és ipartelepek kihelyezésének a kérdése, a munkásság lakásügyének és a környékkel való közlekedési kapcsolatnak a megoldása. Ezen a téren azonban az elmúlt évben nem értek el jelentősebb eredményt.

Berényi Sándor dr.